

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 18. 11. 1955, sp. zn. 1 Tz 275/55

Číslo:

Právní věta:

K otázce stupně nebezpečnosti trestného činu pro společnost, míry zavinění a důležitého obecného zájmu. Polehčující stejně jako i přitěžující okolnosti mají vliv buď na hodnocení osoby pachatele nebo i na míru zavinění a tím i na stupeň nebezpečnosti činu pro společnost.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 18.11.1955

Spisová značka: 1 Tz 275/55

Číslo rozhodnutí: 28

Číslo sešitu:

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla:

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Obviněný se dozvěděl od manželky, že jeho syn se rval na hřišti s jiným chlapcem a že tomuto hochu při rvačce pomáhal jeho starší bratr P. Syn obviněného při tom utrpěl pohmoždění ucha. To obviněného rozčílilo, odejel proto na kole na hřiště, kde se právě pořádala slavnost požárního sboru. Když tam obviněný spatřil patnáct a půl roku starého P (který před tím pomáhal svému bratru, když se týž rval se synem obviněného), přiskočil k němu, aniž to P zpozoroval, a jal se jej tlouci pěstmi do hlavy tak, že napadený chlapec utrpěl zhmožděninu na hlavě značně bolestivé, pro které byl pak po tři dny ambulantně léčen. Jednání obviněného, jež se stalo při slavnosti, vzbudilo značnou nelibost přítomného obyvatelstva.

Lidový soud v Pardubicích uznal obviněného vinným trestným činem ublížení na zdraví podle § 219 odst. 1 tr. zák. a odsoudil jej za to k trestu odnětí svobody na jeden měsíc podmíněně se zkušební dobou jednoho roku. Tento rozsudek se stal pravomocným.

Nejvyšší soud ke stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem zrušil rozsudek lidového soudu o trestu ve výroku o podmíněném odsouzení a lidovému soudu uložil, aby v mezích zrušení věc znova projednal a znova rozhodl o trestu a podmíněném odsouzení.

Z odůvodnění:

Generální prokurátor ve stížnosti pro porušení zákona uvedl, že lidový soud neuvážil stupeň

nebezpečnosti činu pro společnost v konkrétním případě a zabýval se jen všeobecně nebezpečností pro společnost, která je vyjádřena trestní sazbou odnětí svobody až na šest měsíců.

Uvádí dále, že stupeň nebezpečnosti pro společnost v konkrétním případě spočívá v tom, že obviněný v době spáchání trestného činu byl mužem v plné síle (34 roků stár) a napaden byl chlapec 15 roků a 7 měsíců starý. Lidový soud nevypořádal se též správně s mírou zavinění. Okamžité rozčilení pokládal za polehčující okolnost, i když to označil jinými slovy (v silném rozrušení). Tuto skutečnost však pokládá lidový soud podle stížnosti pro porušení zákona mylně za okolnost snižující míru zavinění. Míra zavinění vyplývá podle stížnosti pro porušení zákona ze způsobu jednání, zde z toho, že obviněný napadl poškozeného zákeřně, nic netušícího. Způsob napadení byl surový. Skutečnost, že je obviněný prchlé povahy, nutí podle stížnosti pro porušení zákona k úvaze o možnosti nápravy přísným trestem, nikoli naopak. Soud se měl podle stížnosti pro porušení zákona zabývat tím, že čin byl spáchán způsobem surovým. Konečně bylo třeba vzít v úvahu, že čin byl spáchán na slavnosti, že vzbudil pohoršení u shromážděných občanů, takže mělo být uvažováno, zda zde není důležitý obecný zájem na výkonu trestu.

Stížnost pro porušení zákona je částečně důvodná.

Výrok lidového soudu o vině obviněného je správný.

Pokud se týká výměry trestu, správně uvádí stížnost pro porušení zákona, že lidový soud hodnotil pouze existenci nebezpečnosti činu pro společnost s hlediska společenských vztahů ustanovením § 219 tr. zák. chráněných, nehodnotil však stupeň nebezpečnosti činu pro společnost ve smyslu § 19 odst. 1 tr. zák. Pro stanovení stupně nebezpečnosti jednání pro společnost nutno přihlídnout ke všem okolnostem, které naplňují skutkovou podstatu konkrétního trestného činu, tedy k významu společenských vztahů trestním zákonem chráněných (zájem na zdraví hochy), ke způsobu jednání (překvapení 15½ roků starého chlapce, údery pěstí mířené na hlavu), k rozsahu způsobené poruchy na zdraví a k rozsahu představy pachatele o následku jeho jednání.

Dále musí soud uvážit osobní vlastnosti pachatele a okolnosti, za nichž se čin stal, místo kde se čin stal a jeho působení na okolí, tedy i povahu pachatele, skutečnost, že čin byl spáchán. při slavnosti a pod.

Pro tato kritéria stupně nebezpečnosti jednání pachatele pro společnost musí si soud získat podklad skutkovým zjištěním. Musí proto vyslechnout osoby, které byly přítomny na místě činu, a osoby, které znají povahu obviněného. V konkrétním případě bude musit soud vyslechnout členky požárního sboru, které viděly čin obviněného, o nichž se zmiňuje poškozený jako svědek.

Pokud jde o míru zavinění, je rozhodující zejména, zda trestný čin byl spáchán v rozčilení nebo v silném rozrušení, či zda čin byl spáchán promyšleně nebo s chladnou rozvahou, či zda byl pachatel sveden nebo jednal pod dojmem náhlého rozhodnutí.

Jednotlivé polehčující stejně jako i přitěžující okolnosti mají vliv buď na hodnocení osoby pachatele nebo i na míru zavinění a tím i na stupeň nebezpečnosti činu pro společnost. Není proto správné tvrzení stížnosti pro porušení zákona, že soud mylně okamžité rozčilení a silné rozrušení bral v úvahu jednou jako snížení míry zavinění, jednou jako okolnost polehčující. Okolnost, že čin byl spáchán v rozčilení nebo v silném rozrušení, je polehčující okolností [§ 21 písm. b) tr. zák.], která může snížit míru zavinění.

Při úvahách o podmíněném odsouzení nezabýval se lidový soud tou skutečností, kterou uvádí svědek N, že čin obviněného způsobil na hřišti a při slavnosti značný rozruch, že členky požárního sboru musily zakročít, aby obviněný chlapce netloukl. Tyto skutečnosti si musí soud ověřit výsledkem

svědků a pak posoudit, zda čin obviněného nezbudil v místě takový rozruch a pobouření, že je zde důležitý obecný zájem na výkonu trestu.

Pro zjištění všech těchto skutečností lidový soud neprovedl. všechny důkazy a nezískal si řádný podklad pro spravedlivé a přesvědčivé rozhodnutí a porušil tak zákon v ustanovení § 2 odst. 3 tr. ř. Je proto třeba rozsudek zrušit ve výroku o trestu a o podmíněném odsouzení.

Lidový soud bude musit ve věci znovu jednat a získat si podklad pro nový výrok o trestu a o podmíněném odsouzení výslechem svědků manželky obviněného též o povaze obviněného a jeho obhajobě v tom směru, že obviněný, když slyšel od ní, že hoch plakal při česání a měl bouli za ušima, se rozčilil a v tomto rozčilení jel na hřiště, kde poškozeného tloukl. Dále výslechem členek požárního sboru o tom, jak působilo jednání obviněného na slavnosti a zda se v místě zvláště nepříznivě posuzuje jednání obviněného, zda jednání to způsobilo v místě rozsuh, aby mohl být posouzen důležitý obecný zájem ve smyslu § 24 odst. 1 písm. a) tr. zák.